

ÁCS ANNA

BALATONFÜRED SZERELMESE: DR. NÉMETH LÁSZLÓ (1927–2015)

Balatonfüred a különleges múltjával és különleges természeti környezetével, a Balaton ölelésében szinte hihetetlen vonzerővel képes hatni. Számos példa bizonyítja, hogy magához kötheti, vendégből igazi lokálpatriótává teheti a lélek emberét. Dr. Németh László talán közülük is kivétel volt. Ő – mint özvegye, Földesdy Gabriella megfogalmazta – Balatonfüred szerelmesévé vált a hosszú évek alatt. Igen, ezt mi is éreztük, tudtuk róla s nem csupán a szavak olykor túlzónak tűnő szintjén.

Budapesten született, életét ott is élte tisztán, távol állt tőle a hangos, netán percember lét. Zuglói lakása személyiségének, szellemiségének hű tükré volt. A bejárathoz közeli könyvespolcon szembe-tűnő, kitüntetett helyet kaptak a Balatonfüredről szóló könyvek. Dr. Németh László szenvedélyesen gyűjtötte és tanulmányozta azokat. Mindent akart tudni, és sokat tudott is a fürdőhely múltjáról. A jelene sem volt közömbös számára, követte a változásokat, a helyiekkel együtt örült a megújulásnak s bosszankodott az apróbb hibákon. Lakása nappalija az első pillantásra meglepte a látogatót. Kisebb múzeum, régiségtár fogadta nagyfokú rendszerezettséggel, ugyanakkor ízléses elrendezésben. Pedig dr. Németh László jogász volt, 1951-től nyugdíjba vonulásáig, 1988. december végéig, 37 éven át a BUVÁTI (Budapesti Városépítési Tervező Intézet) jogtanácsosa, aki a vállalatot ügyvédi szinten képviselte. Családja, barátai körében ismert volt műgyűjtői elkötelezettségéről. Szellemi érzékenységgel, szakismereti tudásvágygal lett a kulturális értékek megbecsülőjévé, gyűjtőjévé. Az évtizedek során sohasem tántorgott a gyűjtési divatok zűrzavarában. Hivatásához hasonlóan hű maradt korán kialakult gyűjtési köreihez: a kisméretű szakrális faszobrokhoz a reneszánsztól a XX. századig; a westerwaldi XVIII–XX. századi kőedényekhez; a főleg magyar és német, XVIII–XIX. századi ón- és rézedényekhez. Ugyancsak gyűjtötte a bokályokat, paraszttálatokat, borotvatokokat és a szakrális fém-tárgyakat is. Rendszeresen járta a régiségkereskedéseket, figyelt az aukciókra, és szívélyes kapcsolatot épített ki a gyűjtőtársakkal. Aktív tagja lett az Iparművészeti Múzeum Baráti Körének és a Várbarátok Körének, ahol szakirányú ismereteit bővíthette és gyűjtői barátságait mélyíthette el. Az sem volt közismert róla, hogy remek kézügyességgel áldotta

meg a Teremtő. Műtárgyai java részét maga tisztította, restaurálta gonddal. Szaktudásának elismerését jelentette az Orvostörténeti Múzeum felkérése: ő restaurálhatott egy elefántcsontból faragott, a szülészeti ismeretek tanításánál használt XVIII. századi „tanbabát”, amit hosszú ideig a múzeum állandó kiállításán mutattak be.

Az egyik általa készített polcon, a nappali központi helyén sorakoztak gyűjteménye vallottan legkedvesebb tárgyai, a füredi fürdőpoharak. Egyedi kollekciója több évtized tudatos gyűjtőmunkája révén jött létre, tudomásom szerint e tematikából a legteljesebb magángyűjtemény. Az 57 pohárhoz sok történet, emlék fűzte, és tudományos érdeklődését is erősítette. Örömmel olvastuk a róluk szóló tanulmányát a Füredi História hasábjain (Balaton-Füred fürdő ivókúra poharai. Füredi História VII. évf. 2. sz. 2007. dec.) Csupán egyetlen mondatot idézünk most az alapos szakismeretet felmutató cikkéből: „A balatonfüredi kúrapohár a műkereskedelemben ma már alig található, kedvelt történeti emlékké, kuriózzummá vált.” Örömmel nézegetjük a róluk készített tablóját is a helyismereti kutatószoba bejáratánál. Két fürdőpoharát elajándékozta, visszaadta annak a helységnek, ahonnan elszármaztak. 2008 szeptemberétől a Balatonfüredi Helytörténeti Gyűjteményt gazdagítja a Kút feliratú pohár. A másikat, a Horváth-házat ábrázoló és megnevező csiszolt üvegpoharat nevezetes alkalmal adományozta a városnak, illetve a gyűjteménynek. 2010. május 7-én feleségével együtt részt vett a Jókai Mór Emlékház új állandó kiállításának megnyitó ünnepségén és a Városi Múzeum avatásán, majd a Jókai-hajón tartott programon. A Balaton hullámain sikló, a füredieknek és vendégeiknek oly kedves hajón adta át ajándékát a város polgármesterének, dr. Bóka Istvánnak. Nagylelkű mecénatúrájának köszönhetően 2011 júniusában a városi gyűjteménybe került egy seltersi kőkorsó, szeptemberben pedig az „*Éljen Kosuth <sic!> Ferenc*” feliratú kortestál. Ez utóbbiról a Füredi História 2011. decemberi számában közölt tanulmányt Kossuth Ferenc Balatonfüreden címmel. A seltersi korsóról a folyóirat 2014/3-as száma jelentette meg rendkívül lényegre törő, precíz írását, amelynek címe: A balatonfüredi Selters gyógyvizes korsók kérdéséhez. Ennek zárásában arra biztatta a gyűj-

tőket, juttassanak tárgyakat a Helytörténeti Gyűjteménybe. A tárgyak mellett füredi képeslappal, az Országjárás című folyóirat 1943. évi balatonfüredi számával és más, szintén füredi témájú újságcikkkel gyarapította a helyismereti anyagot. Rendszeresen tájékoztatta a Balatonfüredi Helytörténeti Gyűjtemény munkatársait az aukciókra vitt füredi műtárgyakról, képeslapokról, dokumentumokról. Kapcsolatait felhasználva fővárosi régiségkereskedések katalógusait küldette meg Füredre, ekként is segítve a gyűjteményi munkát.

S amikor tehetett, utazott Balatonfüredre. Az 1950-es évektől nyaralóvendége a rajongva szeretett városnak. Kötődése egyre erősödött, már-már otthon érezte magát a fürdőhelyen. Az utóbbi évtizedben évi két alkalommal, júniusban és szeptemberben töltött huzamosabb időt Füreden. A Quasimodo költőverseny köré szerveződő rendezvények rendszeres résztvevője volt magyar szakos gimnáziumi tanár, színháztörténész feleségével, akit szintén Füred rajongójává formált. Földesdy Gabriella füredi vonatkozású tanulmányait a Tempevölgy című folyóirat közölte. Dr. Németh László olasz nyelvtudása révén közelebbi kapcsolatba került Quasimodo fiával, és Bogyay Katalinnal is több ízben beszélgetett. Olykor egy-egy napra, így a Jókai Napok rendezvényeire és a Balatonfüredi Helytörténeti Egyesület közgyűlésére, egyéb programjaira is lerándult a fővárosból. Érdeklődő tagja volt az egyesületnek, a fővárosból is követte annak tevékenységét. Kíváncsian várta a füredi helytörténeti sorozat új köteteit, azok gyűjtője és alapos, elmélyült olvasója volt. S minden füredi útján betért a Helytörténeti Gyűjteménybe. Vele beszélgetni sosem üres csevegés volt.

Még mielőtt a közfigyelem az egykori hidegfürdő felé fordult volna, dr. Németh László már balaton-parti táblával kívánt emlékeztetni az emblematiszta épületre. A rekonstrukcióját is szívügyének tekintette, tervet nyújtott be a polgármesternek majd különös figyelemmel kísérte a fürdőrekonstrukció módjáról kialakult polémiát.

Becsület, emberi és szakmai tisztesség, az értékek szolgálata jellemezte egész élete során.

Lélekben fiatal maradt kilencedik évtizedében is. Olyan ember, aki mindvégig megőrizte érdeklődését, s másokban is érdeklődést tudott kelteni a műveltségbeli értékek, köztük kiemelten Füred értékei iránt. Ezt aprólékos gondnal, hitelességgel, természetéből fakadóan szerényen tette. Kedves, közvetlen, életvidám, sokak számára szeretni való ember volt. Ezt személyes emlékeim és mások visszaemlékezései hitelesítik. Mert dr. Németh László is elment a minden élők útján, érkezett a megrendítő hír. 2015. február 8-án hunyt el váratlanul, március 9-én búcsúztunk tőle. 87 esztendő volt, még több tervet, megírandó témát, így füredit dédelgetett, de az égiek másként akarták. Már nem látogathat többé szeretett városába. Hiszem, odaát is szereti, óvja.

A fürediek emlékezetében dr. Németh László létezni fog, amíg létezni megadatik mindazoknak, akik ismerhették. Nem csupán gyűjteményi adományaival, Füredi Históriaiban megjelent írásaival, egyesületi tagságával, hanem a Füredet, a füredieket számon tartó, gondolatban magához ölelő személységével. Kedves László, emberséged, tudásod, segítőkészséged máris hiányzik! Köszönjük, hogy voltál nekünk!

Dr. Németh László Alessandro Quasimodo társaságában